

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В КРИЗОВИХ УМОВАХ

Світова фінансова криза негативно відобразилась на розвитку України, значно знизилась (у 2008 році більше 18%) обсяги ВВП. Спроба проведення владою антикризових заходів в основному пов'язана з намаганням оздоровлення фінансової системи (банків), тоді як реальний сектор практично залишається поза увагою, терпить значні збитки внаслідок зниження обсягів виробництва, що в свою чергу позначається на наповнюваності бюджету країни та її рейтингу в міжнародній економіці. Слід сказати, що більше 40% надходжень в бюджет забезпечували суб'єкти господарювання, які працювали на експорт (переважно металургійні й хімічні). Значне скорочення експорту не збалансовує внутрішнього попиту, що складає лише 30% ВВП.

Негативні зміни у державних фінансах мали місце після вступу України до СОТ, як було передбачено умовами вступу до ЄС. Імпорт почав помітно переважати експорт. З'явився економічний і бюджетний дисбаланс, а зовнішній борг України склав 55% від ВВП.

Однак, Україна не може залишитися осторонь співпраці з країнами ЄС, хоч потенціал щодо її інтеграції в Європу, за відсутності цілеспрямованих заходів його реалізації, може бути втрачений. Нерозважлива фінансова і цінова політика, зростання зовнішнього боргу та політична нестабільність створюють загрозу банкрутства держави, рецесія сягає критичного рівня, зростає інфляція, починається масове безробіття, тінізується економіка, зростає відтік капіталу і знижується інвестиційний рейтинг країни.

Постійна нестабільність зовнішнього середовища господарювання привела до межі банкрутства множину підприємств, але і внутрішні чинники їх діяльності ігнорувати не слід. Хронічне наростання частки збиткових підприємств потребує пошуку напрямів поліпшення їх фінансового стану.

Зрозуміло, що неодмінною умовою оздоровлення вітчизняної фінансової системи є фінансове оздоровлення суб'єктів господарської діяльності. За умови проведення санації чи реструктуризації вони можуть розрахуватися з боргами і продовжити діяльність. Однак через недосконале законодавство, відсутність належного теоретико-методичного забезпечення санації, дефіцит кваліфікованого фінансового управління, брак державної фінансової підтримки виробничих структур та з інших суб'єктивних і об'єктивних причин, багато з потенційно життєздатних підприємств, у тому числі тих, що належать до пріоритетних галузей народного господарства України, стають потенційними банкрутами.

Пильної уваги потребують машинобудівельні підприємства, які за умов, що склалися, можуть втратити частину традиційного ринку машинобудівної продукції, що при сучасній системі управління економікою в перспективі може привести до неможливості розвитку в Україні таких галузей як складне машинобудування, приладобудування і т. д.

Проблеми значних боргів суб'єктів господарювання приводять до того, що проведення санації кредитори здебільшого зривають і фінансове оздоровлення стає неможливим. Цей фактор опосередковано впливає і на незацікавленість іноземних інвесторів вітчизняними промисловими підприємствами, значна частина яких перебуває у стані хронічного банкрутства і потребує серйозних інвестицій.

Вирішення щодо застосування видів санації та проведення її в потрібному для підприємства напрямку, потребує жорсткого регламентування законодавства, щоб ця процедура не призвела до його банкрутства (ліквідації), а забезпечила позитивні результати відновлення його платоспроможності.

Отже, потребує змін фінансова політика у відношенні державного сектора і державного капіталу, розміщеного поза держсектором у змішаних корпоративних підприємствах задля здатності приватного капіталу більш ефективно використовувати активи і проводити фінансове оздоровлення підприємства; на державному рівні має бути відпрацьовано диференційований підхід щодо реорганізації підприємств відповідно їх значимості в загальнодержавній виробничій структурі, визначені можливості деприватизації і націоналізації суб'єктів господарювання за умови, якщо приватним капіталом допускається деградація життєво необхідного для держави підприємства, врахування спрямованості сучасного інвестиційного процесу на оновлення, модернізацію основних засобів та впровадження прогресивних технологій вітчизняної промисловості, що дасть змогу оздоровити і укріпити як фінансовий стан підприємств, так і економіку країни.